РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.
"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 Grand St., Jersey City, N. J.
Всі листи, моні-ордери і чеки треба висилати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза — "SVOBODA" — Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIII. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., субота 31-го липня 1915. Ч. 89. VOL. XXIII. JERSEY CITY, N. J., Saturday, July 31, 1915. N. 89.

НІМЦІ ОКРУЖИЛИ ВАРШАВУ З ТРОХ СТОРІН.

Дальший наступ союзних війск в Польщі і Курляндії.

Часописи приготовляють російський нарід на лихі вісти з поля війни.

Бресть литовський, Ґродно і Ковно — нова оборонна лінія Москалів.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

НІМЕЦЬКІ ВІЙСКА З ТРОХ СТОРІН ОКРУЖИЛИ ВАРШАВУ.

АМСТЕРДАМ, 29. липня. — Послідні урядові вісти, які надійшли з Берліна, вказують, що Німці чимраз сильнійше затісняють перстень довкола столиці російської Польщі.

Коли на захід від Варшави панує спокій, то на північ і на полудне від міста німецькі війска підходять чимраз близше під форти варшавської кріпости. На північ від Варшави тяжкі німецькі гармати острілюють Ново-Ґеоргієвск і Сєроцк та зближають ся до Буга; на полудне від Варшави німецькі війска дійшли вже до Висли (на схід від Ґури Кальварії). З трох отже сторін Німці є віддалені від Варшави не більше як 20 кільометрів. Кождої хвилі грозить російській армії, яка находить ся у Варшаві і її околиці, цілковите відотнене.

Ніхто у військових кругах вже не сумніває ся, що Москалям не удасть ся уратувати Варшави. Деякі воєнні знавці навіть сумнівають ся, чи Москалям удасть ся взагалі без великих страт опорожнити російську Польщу.

НІМЦІ ЗДОБУЛИ ПРИСТУПОМ ҐОВОРОВО. — 2.500 ПОЛОНЕНИХ І 7 МАШИНОВИХ КРІСІВ.

БЕРЛІН, 28. липня. — Німецькі війска посувають ся на схід і на полудне від Рожана скоро дальше наперед. По завзятій битві Москалї були приневолені опустити місцевість Ґоворово, причім потерпіли великі страти.

Урядовий звіт німецького ґенерального штабу звучить:

„На північній боєвій лінії наші війска зробили знова значний поступ наперед. Місцевість Ґоворово взяли наші війска приступом. Москалї мусїли уступити назад поза зелїзничий шлях, який веде з Остроленки до Вишкова (над Бугом). В сїй битві отратили Москалї около 2.500 в полонених і 7 машинових крісів".

З повисшої телеґрами виходить, що вісти з Петрограду, які доносили про здержане німецького наступу на полудне від ріки Нарви, є неправдиві.

НІМЦІ ПОЛОНИЛИ 2.910 МОСКАЛІВ В БИТВІ НА СХІД ВІД СУВАЛКІВ.

БЕРЛІН, 29. липня. — Головна німецька кватира видала нині отсей урядовий звіт:

„На північний схід від Сувалків наші війска взяли приступом російські становища, які тягнули ся здовж зелїзничого шляху Сувалки-Кальварія. 2.910 Москалїв і 2 машинові кріси опинили ся в наших руках".

АРМІЯ ҐЕН. БІЛЬОВА ЗБЛИЖАЄТЬ СЯ ДО ЗЕЛЇЗНИЦЇ ВИЛЬНА-ДИНАБУРҐ. — 1.000 ПОЛОНЕНИХ.

БЕРЛІН, 28. липня. — Війска під командою Більова в Курляндії і на північ від Ковна переслідують дальше недобитки пятої російської армії. Сильні відділи німецької кінноти гонять Москалїв у східнім напрямі і чимраз близше посувають ся до шляху, який веде з Вильна до Динабурґу.

Головна німецька кватира доносить:

„Між Мітавою а рікою Німеном німецькі війска наступають дальше на утікаючих Москалїв. Знова 1.000 Москалїв опинило ся в наших руках. Німецькі війска заняли місцевість Сабоч (на північний схід від Ковна), яка є віддалена всего 90 кільометрів від головного зелїзничого шляху Вильна-Динабурґ".

МОСКАЛЇ СТРАТИЛИ НА БЕСАРАБСЬКІЙ ГРАНИЦЇ 170 В УБИТИХ, А НАД БУГОМ 500 В ПОЛОНЕНИХ.

ВІДЕНЬ, 29. липня. — Відділи хорватської краєвої оборони і угорського загального ополченя напали несподівано на укріплені становища Москалїв на границї Бесарабії і Буковини. Москалї утікли, полишаючи 170 убитих на побоєвищи.

Часть армії Бем-Ермолія здобула російські закопи на схід від Камінки струмилової, беручи 500 Москалїв в полон. В околиці Сокаля союзні війска відперли напади Москалїв.

Ц. і к. міністерство війни оголосило нині отсї вісти:

„На границї між Буковиною а Бесарабією відділи хорватської краєвої оборони і угорського загального ополченя напали і взяли в посїдане сильно укріплені російські становища. По коротцій а кровавій боротьбі неприятель утїк, полишаючи 170 убитих на побоєвищи.

„Наші війска здобули вчера російські становища на схід від Камінки струмилової. Російський полковник, 7 инших офіцирів і 500 салдатів попали ся в наші руки.

„Недалеко Сокаля Москалї уладили кілька нападів на наші становища. Всї напади зістали відбиті з великими стратами для Москалїв.

„На прочій боєвій лінії в Галичинї і Буковинї не зайшли жадні зміни".

ПОСЛІДНИЙ ЗВІТ РОСІЙСЬКОГО ҐЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ.

ПЕТРОҐРАД, 29. липня. — Російський ґенеральний штаб оголосив нині отсї вісти:

„Між ріками Німеном а Диною не зайшли жадні важні зміни.

„На боєвій лінії здовж Нарви нема жадної зміни. Неприятель потерпів підчас переправи на лївий берег Нарви коло устя ріки Скви великі страти. Між Нарвою а Оржицом перемагаючі сили неприятеля не позволили нам здержати їх наступу.

„По обох берегах Нарви на північ від Сєроцка відбуває ть ся завзята битва, якої вислїд ще не є порішений.

„На лївім березї Висли в напрямі Ґури Кальварії і Гройців наші війска відбили напади передних сторожий неприятеля.

„Між Вислою а Вепром панує спокій.

„Між Вепром а Бугом неприятель потерпів великі страти. В полудне неприятель почав новий наступ в околиці місцевостий Майдани, Раколупи і Островське.

„На північ від Сокаля наші війска відперли два напади Австрійців.

„В околиці Камінки струмилової шість австрійських полків перейшли через Буг і здобули часть наших становищ. Але в середу наші війска змусили їх до відвороту через ріку. Протягом 24 годин взяли ми 1.500 Австрійців в полон".

В повисше наведенім урядовім звітї пробиваєть ся чимраз більше окромність російського ґенерального штабу. Хоч промовчує неудачі і страти своєї армії, то не подає вже бодай хвальби як передше. Про 1.500 полонених Австрійців над Бугом читаємо вже від тижня щодня в кождім російськім урядовім звітї. Видай се одинокий успіх російської армії, який удало ся їй осягнути в послїдних битвах, коли взагалї ся вість є правдива. Як відомо, Москалї в міру опорожнюваня Галичини, забирають зі собою і всїх мущин у віцї від 15 до 50 лїт. Отже тому дуже є можливе, що тими полоненими було якраз мужеське населенє зі сїл знад Буга.

ПЕТРОҐРАДСЬКІ ЧАСОПИСИ ПРИГОТОВЛЯЮТЬ РОСІЙСЬКИЙ НАРІД НА ЛИХІ ВІСТИ З ПОЛЯ ВІЙНИ.

ПЕТРОҐРАД, 29. липня. — Воєнні кореспонденти російських часописий в Петроґраді після інформацій, уділених їм військовими властями, взивають російський загал, щоби був спокійний і щоби з довірєм відносив ся до славної армії, яка робить вже приготованя, аби раз на все зломити силу ворога.

Часопись „Рєч" пише:

„Аж до часу, доки наші війска не будуть мати потрібної скільности оружя і амуніції, є найрозумнїйшою річию уникати кождої битви і уступити назад на приготовлену оборонну лінію, навіть тодї, колиб неприятель мав заняти і великі области наших земель. Лїпше чейже стратити землї, які можна відтак назад відобрати, нїж жертвувати армію, яку лише з великим трудом дало би ся знова заступити".

Опираючи ся на виводах воєнних знавців, „Рєч" припускає можливість, що російська армія опорожнить російську Польщу і займе становища на новій лінії, яку боронять сильні кріпости Бресть литовський, Ґродно і Ковно. „Рєч" каже, що взагалї при воєнних операціях треба звертати більше уваги на потреби стратеґічні нїж полїтичні.

Друга часопись „Бєржевия Вєдомості" в артикулї, написанім воєнним кореспондентом, звертає увагу загалу, що Німці під отсю пору згромадили в Росії понад 70 дивізій своєї піхоти, всю свою кінноту і велику часть австрійської армії, щоби звести з нами рішаючий бій. Коли би російська армія мала станути до рішаючої боротьби, то мусїла би силами дорівнювати армії німецьких союзників. Як довго виріб оружя і амуніції не є управильнений, так довго наша армія не може мірити ся з німецькою артилєрією, числячи на певний успіх. Дальше висказуєть ся гадку, щоби російська армія покинула теперішну лінію здовж Нарви і Висли, яка є виставлена на страшний огонь німецької артилєрії.

Обі повисше наведені часописи „Рєч" і „Бєржевия Вєдомості" належать до найповажнїйших часописий в Росії. З артикулів, в них поміщених, наглядно показуєть ся, що хвиля великої рішаючої битви в російській Польщі вже недалека. Самі вже Москалї предсказують, що російська армія, задля недостачі оружя і амуніції, мусить чимскорше в утечи шукати свого спасеня. Иншого виходу для неї нема. Окружаючі маневри союзних війск будять здогади, що Німцям залежить не лише на прогнаню Москалїв з Польщі, але радше на окруженю і знищеню їх головної армії.

ЛУНА ГОРІЮЧИХ СІЛ ВІЩУЄ ВІДВОРОТ РОСІЙСЬКОЇ АРМІЇ.

ВАРШАВА, 29. липня. — Німецькі війска, які перейшли ріку Нарву на північ від Варшави, окопали ся сильно на полудневім березї ріки.

Небо є осьвічене луною горіючих сіл. Є се лише питанєм кількох днів, коли ціла російська армія опорожнить Варшаву.

Втрата Варшави буде без сумніву тяжким моральним ударом для Росії, але під теперішну пору розходить ся передівсїм о цїлість російської армії.

Для Росії було би під сю пору річию зовсїм неможливою, щоби на цїлій боєвій лінії від Буковини до Балтійського моря ставити чоло неприятелеви, який перемагає і числом і запасами оружя та амуніції. Австрійські війска є досить сильні, щоби відперти напади російської армії, а німецьким війскам не можна знова перешкодити, щоби вони на вибранім місци не згромадили такої скільности війска, яка є потрібна до переломаня російської боєвої лінії.

Одиноким виходом з прикрого положеня є опорожненє Варшави. На надісланє помочи і амуніції, конечної до оборони міста, не можна надїяти ся.

Західні союзники мусять приймити вість про втрату Варшави з тим, що Росія через три місяці двигала на собі тягар цїлої війни.

Тепер Росія уступає на другу боєву лінію, щоби розпочати зовсїм нову війну. Для західних союзників повинно се бути зовсїм ясне, що не Німці прогнали російську армію з теперішних становищ, але вона сама добровільно уступає, маючи переконанє, що вона не є достаточно приготовлена до зведеня рішаючої битви.

РОСІЯ ЗАБОРОНИЛА ПОЛОНЕНИМ ПИСАТИ ЛИСТИ.

БЕРЛІН, 28. липня. — Росія видала заборону, на підставі котрої заказано вести переписку між воєнними полоненими а їхріднею. Отся заборона противить ся приписам міжнародного права.

У відповідь на се Австрія оголосила таку саму заборону для одного табору бранців і загрозила, що на случай, коли Росія не відкличе сего зарядженя, отся заборона буде розширена на всїх російських бранців.

В ГОЛОВНІЙ КВАТИРІ НИКОЛАЯ НИКОЛАЄВИЧА.

ЛОНДОН, 28. липня. — Кореспонденти з поля війни в Росії доносять отсї подробиці про головну кватиру Николая Николаєвича:

„Головним помічником великого князя Николая Николаєвича є ґенерал Яношкевич, начальник головного штабу. Він однак працює зовсїм самостійно. Після загально начеркнених плянів головного команданта ґен. Яношкевич випрацьовує точні пляни поодиноких кампаній і подробиці поодиноких битв.

„Никола Николаєвич жиє у ваґонї, який є полученний з машиною, котра кождої хвилї є готова до відїзду. Разом з ним перебуває його брат, великий князь Петро. Отсей не є членом головного штабу; його роля обмежуєть ся на полагоджуванє маловажних справ свого брата.

„До обіду засїдають всї члени штабу, військові аташе Анґлії, Франції, Бельґії і Японії, шурин царя князь Ольденбурґскій, князь Ґоліцин і кілька осіб з царського двору.

„В сусїдім ваґонї обідають при шістьох столах прочі штабові офіцири.

„Перед обідом штабовий сьвященик відправляє молитву, яку всї набожно слухають.

„Місцевість, в якій находить ся кватира князя, стережуть дві сотнї козаків. Салдати перебувають в укритю, щоби незамітно стерегти кватиру головно перед нападом ворожих лїтаків".

—o—

ВІЙНА З ІТАЛІЄЮ:

ДРУГА БИТВА КОЛО ҐОРИЦЇЇ ПОКІНЧИЛА СЯ ВЕЛИКИМ ПОРАЖЕНЄМ ІТАЛЇЙЦЇВ.

ВІДЕНЬ, 28. липня. — На полудневім теренї війни Італїйцї з кождим днем поносять більші втрати. Друга битва коло Ґориції покінчила ся великим пораженєм Італїйців. Помимо розпучливих зусиль Італїйцям не удало ся переломити австрійської лінії. По довгій кровавій боротьбі, в якій Італїйцї стратили десятки тисячів людий, італїйська армія опинила ся знова на тімсамім місци, де находила ся перед двома місяцями. Одним словом, італїйська армія не осягнула помимо великих жертв жадного, хочби найменьшого успіху.

Нинїшний урядовий звіт австрійського ґенерального штабу звучить:

„Друга битва коло Ґориції, котра була ще більше завзята і кровава нїж перша, закінчила ся знова цїлковитою неудачею Італїйців. Італїйцям не удало ся переломити наших становищ, помимо великого числа війска, яке нагромадили здовж 30 кільометрів довгої боєвої лінії. Сила Італїйців числила около 17 дивізій. Італїйцї були приневолені уступити зі становищ, занятих коло Ґориції. Страти їх дуже великі і перевисшають щодо числа всї попередні.

„Австрійсько-угорські війска стоять нині на тійсамій лінії, що і перед двома місяцями. Не лише над рікою Ізонцо, але також і на границї Тиролю та Каринтії Італїйцї не осягнули жадних успіхів".

—o—

НА МОРИ:

НІМЕЦЬКІ ПІДВОДНІ СУДНА ЗАТОПИЛИ 292 КОРАБЛЇВ.

АМСТЕРДАМ, 28. липня. — Вісти, які наспіли нині з Берліна, доносять, що німецькі підводні лодки по день 25. липня затопили на водах довкола Анґлії 229 анґлійських кораблїв, 30 кораблїв инших ворожих держав і 33 невтральних держав. З невтральних кораблїв 6 затоплено через помилку, а 27 з воєнною контрабандою.

В послїдних двох днях німецькі підводні лодки затопили на анґлійських водах дальших 25 кораблїв, між тими 19 анґлійських а 6 належачих до невтральних держав.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States:	В Злучених Державах:
$2.00 per year	на рік $2.00
$1.00 per 6 months	на пів року $1.00
$0.75 per 3 months	на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries:	В місті Jersey City, до Канади і других країв:
$3.00 per year	на рік $3.00
$1.50 per 6 months	на пів року $1.50
$1.00 per 3 months	на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

За всї оголошеня поміщувані в „Свободї" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

При всяких нагодах: на вічах, на зборах, при роботї, на забавах, на весїлях, хрестинах і т. д. памятаймо про жертви теперішної війни у нашім рідним краю та збираймо як найбільше жертв на ту сьвяту цїль народну!

ВОЛОДИМИР ВЕЛИКИЙ.

(В 900-лїтну річницю смерти.)

Володимир Великий відбудовує Руську державу. Відносини до сусідів.

Після смерти Сьвятослава остало трох його синів: Ярополк, Олег та Володимир. Але між братьми не було згоди: вони розпочали з собою боротьбу о батьківські землї, серед якої два старші братя згинули, а остав лише сам Володимир. Як Володимир став київським князем, забажав скріпити Руську державу, котра після смерти його батька Сьвятослава дещо була ослабла. Він позбирав наново ті землї, які вже перед тим належали до Києва, а потім відпали та прилучив до них ще нові, дальші землї. Важним здобутком для Руси були Червенські городи над Сяном та Бугом (Перемишль, Червень), о які часто потім спорили з собою Поляки та Русини. На місце дрібних місцевих князів і намісників, які сиділи доси по більших городах в тих землях, посадив Володимир своїх синів, через що звязав ті землї ще тіснїйше з осередком держави, Києвом.

Володимир жив у згоді з князями сусїдних народів: з угорським, чеським та польським. З польським князем були лише зразу якісь непорозуміня. У Поляків княжив під сю пору син Мєшка I., Болеслав Хоробрий, що видав свою дочку за Володимирового сина Сьвятополка. Болеслав бажав здає ся відобрати від Володимира забрані Червенські городи. Мабуть за намовою свого тестя готовив Сьвятополк повстанє проти свого батька, але сей довідав ся завчасу про те і велів увязнити сина та його жінку. З сего приводу заносило ся кілька разів на війну Володимира з Болеславом. Одначе за житя Володимира до сего не прийшло і в другій половині Володимирового княжованя панувала між ним і польським князем згода. Богато клопоту мав Володимир з Печенїгами, що вбили були його батька Сьвятослава і загаляли ся аж під Київ. Часто приходило ся Володимирови з ними воювати.

Відносини до Греції. Охрещенє Руси. „Двоєвірє".

Як вже Володимир злучив у своїх руках численні землї та утворив з них сильну державу, хотів піднести її значінє зближенєм з грецькими цїсарями, що були тодї найславнїйшими та наймогутнїйшими володарями в Европі. В нагороду за військову поміч, яку дав був Володимир грецьким цїсарям Василеви та Константинови, зажадав він, щоби вони віддали за него свою сестру Анну. Але грецькі цїсарі годили ся на се під умовою, щоби Володимир, який був доси поганином, охрестив ся. Коли Володимир приняв справдї Христову віру 988 р. та дістав при хрещеню імя Василия, яко імя свого будучого шурина, грецького цїсаря, а горді цїсарі не хотїли мимо сего віддавати своєї сестри за руського князя, Володимир приневолив їх до сего силою. Він виправив ся походом на грецьке місто Корсунь (на Кримськім півострові) та здобув його. Тодї переляканї цїсарі післали царівну Анну до Корсуня, де Володимир повінчав ся з нею. Мабуть тодїж прислано Володимирови корону і пишну цїсарську одежу, в яких бачимо Володимира на грошах, котрі він казав бити в Києві.

Після охрещеня заходив ся Володимир коло того, щоби християнська віра розширила ся по всїх землях його держави. Вже тодї було досить християн на Руси, бо християнство діставало ся туди через часті зносини з Грецією. За Ігоря була в Києві церква сьв. Ілії, а жінка Ігоря, Ольга, охрестила ся по смерти свого чоловіка. Але Володимир бажав, щоби цїлий його нарід приняв сьвітло Христової віри. Наперед велїв він охрестити Киевлян, а пізнїйше хрещено нарід по инших городах та селах. Деколи доводило ся заводити християнство силою, бо нарід, що звик був до своєї поганської віри, не хотїв її так легко покидати. З Греції та Болгарії закликав Володимир на Русь богато сьвященників, також епископів і митрополитів, казав їм учити наших людий і настановляти з них сьвященників. По городах та селах велїв нищити поганські ідоли та ставити на їх місце церкви.

Та мимо сего простий нарід, особливо в віддалених околицях, по селах, довго не покидав ще своїх поганських звичаїв та обрядів і хоч ходив до церкви, держав ся одначе старої поганської віри: справляв сьвята християнські і свої давні поганські. На християнських сьвятих попереносив нарід прикмети своїх поганських богів: сьв. Ілія заступав місце Перуна, сьв. Юрий місце Дажь-бога, сьв. Власий місце Волоса; на Різдво Христове обходив нарід поганське сьвято коляди, а на сьв. Івана Хрестителя обходив сьвято поганського Купала. Так отже повстала мішанина християнських і поганських обрядів, що зве ся „двоєвірєм". Від того часу ще й доси задержали ся в нашім народі по селах дуже давні поганські пісні: коляди, веснянки, купальні пісні та дуже давні звичаї, особливо на Різдвяні сьвята та на Купала.

Культура на Руси за Володимира: будівництво, штука, гроші, осьвіта.

Володимир бажав приподобити свою державу в усїм до Греції. Звідтам приняв він зі своїм народом християнську віру, котра яко добре впорядкована віра, з принадною, пишною відправою, з духовним начальством, допомогла йому богато кріпше зєдинити державу і зміцнити княжу владу. З Греції закликав Володимир майстрів та казав їм вимурувати гарні церкви в Києві і по инших городах. В Києві поставив він т. зв. „Десятинну церкву" (її останки заховали ся до наших часів), бо давав на неї десяту часть зі своїх доходів; побудував також камяний княжий терем (палату). З Греції спроваджував сьвяті образи (ікони) та статуї, а майстрам велїв бити руські золоті та срібні гроші.

З християнством прийшла на Русь з Греції та Болгарії наука, осьвіта, книги. Книги були зразу церковні, переложені на церковно-словянську (староболгарську) мову, досить подібну до тодїшної нашої. А коли навчили ся люди на Руси словинського письма, стали і в нас перекладати та списувати книги не лише церковні та духовні, але й такі, з яких можна було довідати ся, що дїяло ся в сьвітї (лїтописи). Взагалї Володимир дбав про осьвіту; він казав зпосеред знатнїйших родин брати дїтий та віддавав їх на книжну науку.

Внутрішнє правлінє Володимира: відносини до громади.

Сила Володимирової держави лежала не лише в сїм, що по ріжних городах посадив він своїх синів та зєдинив в сей спосіб усї землї з осередком держави. Він забажав скріпити державу ще більше внутрішною добровільною звязию, щоби городи і землї корили ся київському князеви не лише зі страху перед дружиною, але щоби бачили свою вигоду і користь в тім, що належали до Руської держави. Длятого він старав ся приобрити собі громаду, здобути її любов і ласку. Він не правив самовільно з дружиною, а закликав на пораду і громадських старців, то є старших, поважнїйших людий. Також справляв пири та празники, на яких гостив людий з ріжних городів, а особливо годував у себе на дворі бідних людий, калік і сиріт. З того пійшла про Володимира слава, яко про „ласкавого" князя, котрого нарід звав у піснях „ясним сонцем".

Вмер Володимир не дуже ще старий (1015. р.). Перед смертию прийшло було до непорозуміня між ним, а його сином Ярославом, що сидїв в Новгородї Великим та не хотїв батькови платити данини. Володимир ладив ся до походу та смерть перешкодила йому. Руська церква прозвала його „Сьвятим, Рівноапостольним", а нарід „Великим".

ПОЩО!?

Уснув в полях, там на царинї,
Той вихор-вітер та буйнесенький;
Недовго спав він, а пробудив ся,
Почувши сльози, плач жалїсненький.

Пощо ти, мати, рвеш розмарину?
Пощо вінок ти той уплїтаєш?
Пощо на гріб ти у кожду днину,
Пощо, скажи, там йдеш, припадаєш?

Ой вітре, вітре, та буйнесенький,
Не жалїй квіту із розмарину
Для мого сина, для моїх втїхи,
Який впав в бою за Україну.

Написав **Евген Жуковський**.

(Бруклин, Н. Й., дня 28-го липня 1915.)

НЕМА КОМУ ЗА НАС ПОДБАТИ!...

У всїх часописях, що стоять по стороні союзників, богато писало ся й пише ся про величанські втрати, які потеріла Бельгія, згадує ся зі співчутєм про долю Сербії, долю Поляків, співчуває ся долї Славян, поневолених Австрією і богато, богато сентиментальностий пише ся там, аби тільки оправдати свою сторону, а кинути погане сьвітло на другу. Про всьо писало ся: про варварство Нїмців, про дикість Австрійців, а тільки не писали нічого про Галичину.

Ґазетярі гадали й гадають може, що Галичина дістала була якраз те, чого надїяла ся: освободженя з австрійської кормиги.

Правда, Галичина була освобождена зпід австрійського ярма „братом Славянином" — тільки на короткий час, що правда, але була. Пізнїйше наступив великий похід Австрійців і Нїмців з Карпат через Галичину, а під єю конець Галичина майже очищена з Росіян, — але те „освободженє" зовсїм не було „солодше" від долї Бельгії, приміром.

Царська армія заняла була Галичину майже по самий Краків і обернула її в купу румовища.

Російська армія у своїм побідоносним поході через Галичину тільки нищила й рабувала. — Сотки листів, писаних з Галичини, які дістали ся на американський континент, переповнені нарікань на лиху долю. „Більше писати не вільно" — кінчить ся кождий лист.

Цензура воєнна забороняє писати про щонебудь, а мимо того, читаючи лист, так і чуєш, що писаний він кровю та сльозами. А що було би, коли би вільно було писати?!...

Росія прийшла й освободила Галичину. Освободила, правда, — освободила зі всього. Маючи на услузї горстку своїх прислужників, робила облаву на всїх визначнїйших мужів народу. — Так хотїв милостивий государ. — Убиймо пастиря, а розбіжить ся стадо — говорить сьв. Письмо.

Росія й поступила так супроти Галичини. Хто з визначнїйших провідників народу, — говоримо про Українців, бо українська часть Галичини була найдовше під владою Росіян, — не виїхав з Галичини передтим, заки вона дістала ся в руки Росіян, відпокутував добре за свою сьміливість. Росіяни всїх визначнїйших людий, кого тільки могли зловити, повивозили з Галичини. Не поминули й високого урядника церкви, митрополита ґр. Шептицького.

Цїла Галичина замінила ся в одно величезне пожарище, а російське правительство прислало на поміч тому зубожілому населеню — православних попів із образками, посьвяченими в Почаєві.

Біднї Бельгійцї, бо на їх землю напали Нїмцї, біднї Серби, бо на них вдарили Австрійцї, а галицькі Українцї!...

Що тим послідним?...

В них корець жита десятками срібла платить ся, а й те відбирали від населеня зголоднїлі російські салдати. Врали худобу, дріб, а населенє пухло з голоду.

А на заспокоєнє голоду з Росії приходили посьвячувані образки!...

Для Бельгійцїв, Сербів і Поляків крім співчутя є й поміч у харчах чи грошах, а для галицьких Українцїв нема навіть теплого слова згадки.

А чому?

Бо вони австрійські піддані!

РОДИМЦЇ! ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКР. НАР. СОЮЗА!

ІЗ ДНІВ КРОВАВОЇ СЛАВИ.

„Українцї! Повні гордости можете споглядати на ваші найновійші геройські подвиги!"

„Вічна буде в історії слава сих хоробрих дїл, — золотий лавровий листок також у вашій національній історії..."

З такими словами признаня і подиву звернув ся ґенерал Фляйшман у дивізійнім приказї до українських Січових Стрільцїв за їх геройську хоробрість у битвах на Маківцї в днях 29. цьвітня і 1. мая.

Не перший се раз стрічають ся наші Стрільцї з признанєм і похвалою зі сторони австрійських військових властий в довгих місяцях війни, в безнастаннім завзятім бою, веденім з наїзником в наших Карпатах. Стрільцї цїлий час твердо стояли в рядах і з пожертвованєм та непохитною енергією повнили тяжку службу в обороні слушних прав нашого народу. Був час, коли проти нашої армії на Бескиді стояли такі переважаючі сили ворога, що треба було надлюдських зусиль, аби здержати його напір. Наші Стрільцї визначили ся тодї спецїяльно знаменитою розвідчою службою. В зимі, під час лютих морозів, серед глибоких снїгів їх патрулї стежили ворога, висліджували кождий його крок, малими відділами день і ніч непокоїли богато сильнїйшого числом противника, так, що він не мав нї одної хвилї спокою. Кождий важнїйший рух ворожої армії був завчасу відомий команді наших військ; ворог не міг нас нїчим несподівано заскочити завдяки бистрій увазї і зручности стрілецьких патруль. І коли розвідча служба на війнї скрізь має велике значінє, тот тут можна сьміло сказати, що наші війска могли так довго удержати ся проти переважаючих сил ворога в дуже значній мірі також тому, що на всї донесеня стрілецьких патруль можна було числити, як на зовсїм певні і достовірні.

Та Січові Стрільцї визначили ся не лише у слїдженю ворога та непокоєню його патрулями. Се було їх головним завданєм тодї, коли обі армії стояли проти себе на позиціях, розсїяних на далеких гірських просторах, або коли ворожа армія відступала. Колиж наша армія була у відвороті, тодї Січовим Стрільцям, попри незвичайно в таких условинах утруднену розвідчу службу припадало нераз важке і небезпечне завданє хоронити відворот, себто здержувати напір ворога так довго, доки всї наші відділи не повідходили на нові позиції. І з сеї задачі Стрільцї вивязували ся завсїгди як найкрасше, завсїгди до послїдної хвилї держали ся хоробро на визначенім становищи.

Однак і на сїм не обмежувала ся роля нашого Стрілецтва. Стрільцї брали також участь в більших битвах, в яких цїлі сотні їх лежали в розстрільній, або йшли приступом на баґнети. І тодї вони все визначались незвичайною відвагою, безпримірною погордою смерти. Крівава була така битва на баґнети 23. жовтня минулого року, коли 120 Стрільців пійшли приступом на гору Кобилу коло Дрогобича проти цїлого полку Москалїв. Сьміливі і повні бравури були приступи Стрільців коло Синевідська (з початком падолиста минулого року) і коло Труханова на горі Ключ. Завзята була оборона в розстрільній позиції під верхом Татарівкою коло села Рожанки, де наші Стрільцї з кінцем лютого с. р. держали ся цїлих вісїм днів. У всїх тих і численних инших битвах Стрільцї держали ся знаменито, як витривалі, завзяті й хоробрі жовнїри.

Найбільше кріваві з усїх битв, в яких брали участь Січові Стрільцї, були згадані висше битви на горі Маківцї коло села Головецька. Два верхи лїсистої гори були в руках нашого війська, третий в руках Москалїв. Битва зачала ся в ночи 29 цьвітня. Москалї вдерли ся коло другої години під північно-західний верх, який був слабше обсаджений нашими тому, що з сього боку склін гори дуже стрімкий і напад відси не був сподїваний. Наші полеві сторожі, які находили ся на склоні гори, дістали ся в руки Москалїв. Гора була боронена слабим відділом ляндштурмістів, яких було разом около 100 під проводом стрілецького четаря Яремкевича і хорунжого Тучанського, а Москалї наступали в силї цїлого батальону. В найбільше критичнім моментї, коли Москалї вже заняли наші долішні позиції і підходили під сам верх, здержали їх напір заалярмовані і покликані на поміч два відділи Стрільців (разом 120 людий) під проводом четаря Сушка і хорунжого Свідерського. Сильний огонь з крісів держав Москалїв довший час, аж прийшли на підмогу нашим нові відділи Стрільців (в числї 130 людий) під проводом четаря Яримовича, сотника Будзиновського і четаря Мельника. Тодї Стрільцї вдарили на Моска-

ПОВОРОТ ДО ДОМУ.

ЦАР: Пустіть мене на волю, нехай я своїм двуглавим орлом відлечу до дому!

АВСТРІЙСЬКИЙ ЦЇСАР: Вже тужиш за волею? А чому своїм народам її не даш? А чого ти прилїтав сюди в чужі краї?

НІМЕЦЬКИЙ ЦЇСАР: Не бій ся! Ми тебе відпровадимо аж до дому. Дорогу знаємо добре, бо ти її визначив мечем і огнем, як ішов сюди! В короткім часї будеш в Петроґрадї!

дів приступом і зачала ся битва на багнети. Московські ряди, хоч богато численнійші, подали ся скоро назад і почали з переполохом утікати в долину. Наші прогнали їх аж до стіп гори, до річки Головчанки. Цілий московський батальон був знищений, понад 200 Москалїв упало трупом, 63 здорових дістало ся до неволі, богато ранених наші забрали. Підчас битви наша артилерия остріливала долину у стіп гори, щоб не допустити московських резерв на поміч. Битва скінчила ся коло 5-тої години рано.

Стрільці зістали ся на позиціях і слідуючий день минув спокійно. 30 цьвітня вечір була мала перепалка (огонь з крісів), але Москалі не наступали. Доперва 1. мая коло полудня зачали приступ два повні московські полки, сим разом на другий верх Маківки. На верху стояли дві компанії ляндштурмістів. Москалі, розбивши їх, вдерли ся великими масами на верх та почали збігати на другий бік гори, кидаючи ручні бомби і ґранати. З боку відпирали напір Москалїв відділ Стрільців під проводом четаря Мельника і сотня Будиновського. З долини, проти збігаючих Москалів, підходили знову відділи Стрільців під проводом Ґоїва, Свідерського, Яримовича і Артимовича. Пізнійше прийшли на поміч дві компанії Мадярів. Наші здержували Москалів сильним огнем з крісів, а рівночасно наша артилерия остріливала другий склін гори і сильним огнем нищила московські відділи, що підходили на поміч тим, котрі вже вдерли ся на верх. Коли стрілецькі відділи, що підходили з долини, злучили боєву лінію з відділами Мельника і Будзиновського, які стояли з боку, пійшли всї сильним приступом наперед і прийшло до битви на багнети. Хоч як великі були маси Москалів, та не вдержали ся проти сьмілої атаки наших Стрільців. Значні були наші страти, але Москалі мусїли уступити, оставляючи за собою поле битви, засїяне московськими трупами. З двох ворожих полків, які пійшли були до сього приступу, вернув назад, — як оповідали пізнійше полонені Москалі, — ледви один батальон.

В обох битвах побіда була по стороні нашої армії завдяки українським Січовим Стрільцям, які в найкритичнійшім моменті здержали перемагаючу силу ворога і присилували його до відвороту. Наше Стрілецтво вкрило ся новою славою, стрінуло ся з признанем і подивом з усїх сторін. Але ся слава куплена тяжкими жертвами, бо в обох битвах лягло трупом 42 Стрільців, а поверх 70 було ранених. Лягли головами молоді герої, жертвували своє житє за честь і славу народу, за його свободу. І нарід у вдячній памяти зберігає по всї часи спомин тих жертв і тих лицарських подвигів своїх найкрасших синів, що пійшли у бій з віковічним ворогом — визволяти заковану волю.

Т. М.

(„Вістник Союза визволеня України").

ЛИСТ З ПОЛЯ ВІЙНИ.

Перебувши осінь і зиму в околицях славного Ужока, з кінцем марта с. р. я попав у північну частину Буковини. З такої зміни декотрі вояки були дуже раді (між ними і я), бо се їх сторони, де зросли або жили довше. Приємно було видобути ся раз із гір, як з вогкої і студеної пивниці, в теплійші сторони, де вже снїгу не було і весна починала свою чудову роботу. З того часу я волочив ся по ріжних буковинських селах між Днїстром і Прутом, а також в сумежних повітах Галичини; у Городенщині, Снятинщині, Коломийщині і Косівщині — і про ті сторони хочу тепер написати дещо, очевидно самі такі річи, про котрі вільно писати.

Коли говорити про Буковину між Днїстром і Прутом, то треба памятати, що там до 9. мая с. р. були безнастанні битви і коли тоді там було досить зле, то тепер певно погіршило ся. Складаєть ся так, що на кожду частину нашого краю приходить черга терпіти втрати і муки, і що ще не пропало, се пропадає. Очевидно, одна околиця тратить більше, друга меньше, але загалом у сім воєннім кадрилю то наперед то взад, то сюди то туди, мало котра околиця лишаєть ся ненарушеною. Так до першого днїв мая у північній Буковині і в сусїдстві я не замітив такої руїни, яку бачив у горах по тім і сей бік Ужока. Одно те, що тут заможнійші люди і добра земля, друге те, що тут в осени і в зимі мало було Росіян. Сю частину краю вони зразу досить легко здобули і тільки перейшли дальше, а по тяжкій невдачі під Кирлибабою уже таки майже перелетїли з поворотом аж за Днїстер. Не мали коли погосподарити по свойому і головна річ, не мали причини до пімсти, бо не зле їм тут вело ся аж до провесни. Рабували переважно панські і державні маєтки; декотрі двори і коршми попалили; у селян же брали звичайно поживу для себе і коний, або купували за півдармо худобу. Не одна господиня нарікала передімною, що шапкарі (себто козаки в кучмах, якісь Туркмени) позабирали їй кури, але сю втрату можна ще переболїти — і люди самі були раді, що на тім „тякло ся".

Коли ми сюди прийшли, люди мали що їсти, білий хліб не був новиною, сім яєць продавали за 20 сотиків. Все було дешеве. У такім тяжкім часї вони зовсїм не здогадали ся так як на Угорщині заправити більшу ціну, і продавали все як у звичайний час. Але вслїд за військом постигали ся наші невідступні перепродавцї — і ціни на все зараз незвичайно підвисшили так, як би на них хотіли собі відбити всї втрати, які мали від Росіян. Вийшли на яву ріжні поховані засоби і товари, навіть горівка — і пійшов торг, як у добрий ярмарок. В Коломиї, Чернівцях і меньших місточках зовсїм гарно заробляли купцї від війська; правили за все ціну, як за рідну маму.

Селяни приймали наше військо з великою радостию, а ще як могли розмовити ся, то тїшили ся, як дїти. В однім селї (я назвав би його, але тепер там Росіяни, то лїпше мовчати) двірник вийшов проти дивізіонера з хлїбом і сїллю, а селянки, піднає спочинку, прибрали всїх їздців і коні квітками і стяжками, мов на весїлє. Крім того, що мали доброго в хатї, повиносили їсти і пити, хоч військо має і свого подостатком. Я сам бачив се — а подібне бувало в ріжних селах. За те і жовніри, коли тілько була свобідна днина, помагали селянам в поли і зорали богато огородів і нив військовими кіньми. Се були такі образки, що їх забути годі. Там дальше чути гармати — се одні вояки відбивають від ворога край, а тут близше при тренах, за горою, за лугом ходить жовнір за плугом і закидує рови та ями, де ґранати жали і де люди вмирали. Такі контрасти бувають на війні, що зворушують до глубини души... Дещо лишило ся в сих сторонах незоране і незасїяне, але загалом не богато, і колиб не посуха, що дуже пошкодила, жнива не були би лихі.

Самі села — та ще тепер на весну — робили дуже миле враженє, а подекуди, як ось у Стецеві, й дивували Німців своїми чистими будинками і мешканями. Розуміє ся, се не те, що Бойківщина, і нарід тут більше сьвідомий. Про зраду і рабунки в тих сторонах мало було чути. У кого була нечиста совість, сей утїк завчасу з російським військом, а хто ще лишив ся, сего не минула кара на горло „за зрадусть (!) державі" або „за зрадусти (!) державі", як написав над повішельниками якийсь імпровізований Руснак в однім містечку. Случаї зради і рабунків не можуть у селї сховати ся — все виходить на верх; наші селяни вискажуть ся про зрадників і опришків з погордою і обрушенєм і зовсїм не затають їх учинків. Мимо того воєнні суди не мали в сих сторонах богато роботи — такі немилі случаї були дуже рідкі, населенє ждало з тугою на висвободженє від „освободителів". І ще мусить чекати пождати та знову дати доказ своєї льояльности і безконечної терпеливости. Добре всяким кореспондентам, що вганяють автомобілями за військом, висказувати ся з легким серцем про наших селян, але нехай би вони самі посиділи в селї і дивили ся, як свої війська відходять, ворожі і з иншими вимогами приходять — і так два і три рази — тоді дали би доказ своєї характерности. А наші селяни складають тепер такі тяжкі іспити зрілости і чесности безнастанно в ріжних сторонах.

У Тишківцях я бачив подію, що сьвідчила дуже чуло про сердечне відношенє наших селян до свого війська. Привезли з побоєвища убитого підпоручника кавалєрії, Рудольфа Гохенеґа, братанича славного віденського хірурга. В осени, на відпустці, оженив ся і на шиї носив медальон з портретом своєї молоденької подруги. Погиб за нашу землю коло Кунисовець, над Днїстром, і в Тишківцях був похований його по людськи; куля пропила його наскрізь висше серця — сорочка і блюза то були одна калюжа крови. Треба було бачити, як наші селянки вмивали його скровавлене тїло, як плакали, мов за рідним, як убирали його у мережану сорочку, а инші плели вінки... Сей був для них чужий чоловік — і стільки сердечности виявили для него, що глядачеви також на плач збирало ся. Мав похорон з процесією і парадою, мов свій знатний громадянин. Добрий наш нарід, в души має богато своєї рідної культури і хоч сей і той не вміє читати, яко чоловік він більше варт від неодного письменного і вченого. Війна дала на се тисячі доказів.

Я розмовляв з селянами і селянками з Крещатика і Дзвинячки під Залїщиками. На сї два села били наші гармати цілих сїм тижнів. Були там і наші моздірі, з котрих ядра, коли падуть, роблять таке враженє, якби поїзд зелїзниці падав з неба і розбивав ся на кусні. Очевидно з тих сїл мало яка хата лишила ся. Просто зрозуміти не можна, як селяни сиділи там і декотрі витримали до кінця на місци, як коти, що й пожарища не покидають; а ті, що повтїкали, з такою фільософічною байдужностю говорили про свої втрати, що їм можна було завидувати їх рівноваги духа. І притім сї люди говорили: „Коби Господь допоміг нашому цїсареви вигнати Москалїв!" Вони бачили, що села щезли від наших гармат, і проте не мають жалю до своїх, розуміють, що инакше годі, й інтерес держави ставлять висше свого. Ті дописувателї, що так подрібно описують втрати жидів, могли би також найти колись тепле слово для такого геройства наших селян, для такої любови до своїх осель і краю і для такого розуміня ваги загальної справи. Хто зверне їм їх втрати і на кім вони собі їх відібють?

Тепер, коли горить боротьба на сїм куснику краю, житеві відносини з дня на день стають тяжкі. Гроші є, бо наше військо дає тисячам заробляти при дорогах і окопах (по 2 до 3 корони денно) і добре платять за поживу, — але рівночасно росте й дорожня і, що найгірше, недостача поживи. Се видко вже в селах від Коломиї до Косова, де ширить ся тиф з голоду і богато людий вмирає; дальше в горах певно є ще гірше. Людям требаж помогти, а тут воєнне діло спиняє поміч — колиб хоч не на довго!

Подаю вам на остаток кілька новинок без звязи між собою, але то більше то меньше цікавих.

Васил Стефаник живе в Русові здоров. З початку війни мав також неприємности, яко підозрілий в москвофільстві. Стефаник і москвофіл — се вже справді занадто велике незнанє осіб!!!

У Балинцях якийсь російський офіцир взяв з бібліотеки учителя „Кобзаря" (видане Просьвіти), лишив за него десять карбованців (рублїв) і записку, що коли мало, то він ще доплатить.

У північній Буковині козаки в осени розкидали українську відозву, оперту на відомій леґенді про пок. архикнязя Рудольфа, що він ще жиє. Тепер іде відбивати свої країни. Оповідали се менї інтелїгентні люди; самої відозви я не міг роздобути.

Говорив я з одним переловленим російським летуном, з призвищем на — енко. „Так ми йдем брат проти брата. Гірко!" сказав він у розмові. Але се був офіцир, що числив ся зі словами. За те один звичайний російський рядовик счудував мене, бо знав назвати українські київські часописи, читав „Раду", Кобзаря і т. п. і дуже тїшив ся, коли дістав наші часописи в руки. Так щиро дивив ся в очи. Наші вояки дуже його полюбили.

Замісць весїль мала Коломия в суботу 15. мая такий страшний шабас, що хоч вона „непомия" і славна собі, але там нїколи не було такої страшної канонади, як того дня. Се дійсно гриміло цілий день, а найбільше між 4 і 5 год. по обіді; страшно було слухати, а ще стояти в такім огни! Кілька російських штурмів відбито і тисячі Москалів полягли. Не дали ради і тепер притихли. А в осени вони хвалили ся в якійсь своїй часописи, що „здобули велику кріпость Маріягільф" (коломийське передмістє) і зловили на Пістинці кілька пароходів... Пароходи на річці Пістинці!

У поли могила з вітром говорила. На ній був хрест, а на хресті напис: „Здѣсь покоится рядовый Антон Поискаловъ". А наші вояки як „поіскали" (пошукали) в сїй могилі, найшли замісць раба божого Антона 161 скринок з 48.300 патронів. Чорт побери таких покійників!

В інтелїґентних домах стрічав я крісла і кремінь, бо не було сїрників. Се був поворот до давних часів. Нові часи принесли нам між иншим купелеві зелїзничі поїзди, з котрих один я бачив. Се російська видумка, тепер в нас заведена. Треба сказати, що дуже розумна. Все там є: передна льокомотива тягне, задна гріє воду, теплі парні в двох вагонах, дві великі гардероби, вози на чисте і брудне біле, вози для дезінфекції і персоналу, — все чисте і гарне — одним словом, дуже придатний поїзд. Маємо таких чотири в ріжних сторонах.

Приловили Німці нашого селянина, як рубав телефонічний дріт; не могли з ним порозуміти ся, аж найшли якогось жида-товмача. — Ти рубав дріт? — Рубав. Се вже другий раз. — На щож ти се робиш? — Та се дуже добре шмаття вішати на сих дротах; тонке і міцне. От валяє ся по плотах та по поли, гадаю собі, возьму знову кусник. А вам, як дуже треба, то я віддам. — Дома у него найшли справді дріт і на нім шмаття. Не зрадник, тільки дурень.

Другий випадок такого непорозуміня, але вже не сьмішний: по півночи стримує наша полева сторожа двоє селян. Перекрадають ся саме через боєву лінію і то в ночи. „Гальт!" — не стануть. Ще раз! Вони втікають. Кулї здогонили їх і вбили. Показало ся потім, що вони хотіли лише вернути ся до свого села і гадали, що в ночи лїпше. Пожили смерти з несьвідомости воєнного діла.

Богато всякої всячини трафляєть ся: і смутне і веселе — та більше смутного, як веселого. А тут весна така красна, що смуток і горе подвійно відбиваєть ся.

Дня 30-го мая 1915.

О. М.

КРАЮ МІЙ НЕЩАСНИЙ.

Краю мій нещасний,
Рідная хатино,
Привіт шлю здалека
До тебе, Вкраїно!

Москаль тебе нищив,
Мстячись на народі,
Завидував йому,
Що жив у свободі.

Горе тобі, Ляше,
І Москалю клятий!
Не будеш над нами,
Більше панувати!

Ми будем боротись
З вами, племя враже;
Козацтво не згине,
Слава не поляже!

Хоч впали герої
У бою з врагами,
На їх місце нове
Козацтво повстане!

Слава вам, герої,
Далеко й широко,
Ми стяг ваш піднесем
У гору високо!

Тарасове слово
Вітчині поможе:
Пробудить ся нарід,
Встане Запороже!

Станьмо, братя, разом
У бій до загину,
За рідний край милий,
За славну Вкраїну!

Павло Стець,

Ню Йорк, 27. липня 1915 р.

РОДИМЦЇ! ЗБИРАЙТЕ ЖЕРТВИ НА ФОНД ВИЗВОЛЕНЯ УКРАЇНИ.

ВІЧА В СПРАВІ ВІЛЬНОЇ УКРАЇНИ.

XV.

ГЕСТІНГС, Н. Й.

За почином першого тутешного українського Товариства ім. Т. Шевченка скликано у нас віче в справі несеня помочи вдовам і сиротам по полеглих наших жовнїрах в австрійській армії.

Віче отворив п. М. Федун і попросив присутних учасників, аби заховували ся спокійно так, щоби кождий міг зрозуміти слова бесїдника. Потім приступлено до вибору президії, до котрої війшли: П. Фурик яко предсїдатель і Н. Турчин яко секретар.

Перший забрав слово др. С. Демидчук. В своїй гарній промові змалював він недолю наших братів у старім краю, котрі без кусника хлїба і без даху над головою скитають ся по лїсах і просять помочи у своїх заморських родимцїв. Отже кождий, хто себе почуває щирим українським патріотом, не повинен відказати ся від такої важної цїли; кождий Українець і кожда Українка повинні наложити на себе маленький податок і тим помочи нещасним жертвам европейської різнї. Бесїдник подав також причини теперішної війни і сягнув дальше в минувшину нашого народу, доказуючи, що через брак у нас знаня власної історії, народної карности і сьвідомости ми стали нинї на так низькім уровени. Великим шкідником в нашім народі є москвофіли, котрі готові за рублї продати наш нарід царям і його посїпакам. Потім спімнув бесїдник за наших січових борців, котрі посьвятили своє молоде житє за вітчину, щоби здобути красшу долю своєму рідному народови. Коли Україна — кінчив бесїдник — буде мати таких борців, то вона ніколи не вмре, не загине! Шановного бесїдника нагородили слухачі грімкими оплесками.

Другим з ряду бесїдником був п. Угорчак, котрий зазначив коротко цїль товариств просьвітних і запомогових. Лиш в товаристві просьвітнім чоловік старший може прийти до сьвідомости, а коли будемо сьвідомі, тоді поборемо своїх ворогів.

Відтак забрав еще голос П. Фурик, котрий в коротких, але горячих словах подякував д-рови Демидчукови і п. Угорчакови за їх труд і за промови. Віче покінчило ся відсьпіванєм народного гимну „Ще не вмерла Україна". На вічу зібрано на Фонд визволеня України $22.10.

Н. Т.

ПОСЬВІДКА.

Повідомляю шан. Читачів „Свободи", що чистий дохід з ньюарського концерту, який відбув ся 11. червня с. р., виносить $100.00. Сї гроші вислано до добродїйного товариства „Кріщен Геральд" в Ню Йорку, яке знова вислало їх враз з иншими жертвами (в сумі $2.500) на руки п. Юліяна Романчука у Відни.

Згаданих 100 долярів переслав до товариства „Кріщен Геральд" Вкл. Д. В. Луск (голова того комітету, що займав ся концертом), який дістав опісля ось-таке письмо з Ню Йорку:

New York, N. Y., July 3rd, 1915.

Rev. Davis W. Lusk,
48 Berkley Avenue,
Newark, N. J.

Dear Sir:—

This will acknowledge the receipt of One hundred dollars which represents the proceeds of a concert given June 11th under the auspices of the Ruthenian Presbyterian Church of Newark, for the benefit of the Ruthenian people of Galicia.

We cannot too deeply express our appreciation of the generosity of the Ruthenian people towards their fellow-countrymen of Galicia. It is another example of the splendid response which the peoples of European extraction, but now residing in America, have made to the call for help from their brothers and sisters in the Homeland.

The Christian Herald will take great satisfaction in forwarding this amount to its special Committee, which is formed specifically for the purpose of giving relief to the widows and orphans of the war in Galicia, and the members of which are Mr. Julian Romanczuk, Mr. Roman Zalozeckyj, Rev. Dr. Joseph Żuk, and Mr. Wladimir Schilling-Singalewycz.

Thanking you in the name of the poor people which this amount is designed to help, we are

Sincerely yours,

The Christian Herald Relief Fund
for the
widows and orphans of the war in Europe.
per Otto Koenig (президент).

У повисшім письмі є замітні отсї дві річи: 1) Похвала Українців за їх щедрість у підпомаганю своїх земляків у Галичині; 2) Довірє управи товариства „Кріщен Геральд" до нашого ратункового комітету у Відни, в якого склад входять пп.: Юліян Романчук, Роман Залозецький, о. др. Йосиф Жук і Володимир Шілінґ-Сінґалевич.

З поважанєм

Т. Рудий.

РОДИМЦІ! ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА, БО СЕ Є ОДИНОКА І НАЙБІЛЬША УКРАЇНСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ В АМЕРИЦІ!

ПОКЛИК

до всіх Укр. Товариств, Братства і Сестрицтв з Ню Йорку і Брукліна!

Центральний Ком. до будови Укр. Нар. Дому в Ню Йорку, Н. Й., взиває всі Товариства, Братства і Сестрицтва, щоби висилали по три делегати на мітінґ Цен. Ком. до будови Нар. Дому, який відбуде ся в четвер дня 5. серпня с. р. о год. 8-мій вечер під ч. 509 іст 5. ул. в Ню Йорку. На мітінґу буде представлений чартер Народного Дому, який вже готовий і знаходить ся в руках уряду. Тож просимо справи не засипляти, а братись до праці разом, щоб знерсті повстав Народний Дім в Ню Йорку, а тим самим покажемо, що ми Українці жиємо і потрафимо для народньої справи працювати.

За уряд Цен. Ком. Нар. Дому: І. Заєржанський, пр.; Ю. Кузів, кас.; В. Вінтоняк, секр. фін.; Т. Агрес, секр. рек.

ПОЗІР! ПОЗІР!

Заходом Товариства ім. М. Січинського
відбуде ся
в суботу, дня 7-го серпня 1915 р.
ВЕЛИКИЙ БАЛЬ
в Українськім Домі при улици Ґрайлінґ, Гамтрамк, Міш.
Початок о годині 7-ій вечер.
Музика знаменита.
Вступ: для мущин 25, для женщин 15 ц.
За добру забаву ручить
Комітет.

ДЛЯ ТИХ, ЩО ЧИТАЮТЬ ОГОЛОШЕНЯ.

За всі оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободі", редакція не відповідає. Хто замовляє щонебудь з поміщуваних оголошень, нехай звертаєть ся впосто на адресу тої фірми, яка оголошує ся; в „Свободі" належить замовляти лише те, що „Свобода" оголошує від себе. На се треба добре уважати.

Звертаєсь увагу Вп. читачів нашої часописи, що, коли вони висилають замовленя до фірм оголошуючих ся в нашій часописи, роблять се на власне ризико і редакція за се відвічати не може.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошеня поміщені в сій рубриці платить ся по 1 і пів цента за кожде слово за одноразове поміщене, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщене. — Оголошень женитьби не приймаєсь.)

ПОТРІБНО 6-ОХ ЧЕСНИХ ХЛОПЦІВ НА „БОРТ". Голоситись до: Janitor, 8 W. 115 Str., New York, N. Y. 88—89

ФАРМА НА ПРОДАЖ — 48 акрів в дуже добрім місци. Часть оброблена, решта пасовиско і красний ліс, 4 будинки, 6 коров, 3 коний, 6 безрог, 100 курий і знаряди господарські. Ціна $3200. Голоситись до властителя: P. Tyktor, Maple View, N. Y. 88—90

Пошукую свого брата **ҐЕОРҐІЯ ОСТАФІЛЮКА** і свого нипота **ПРОКОПІЯ ОЖУЛЯКА** родом з Кучурмаре, Буковина. Вони перебували через два роки в Дулют, Мінн. Хто би о них знав або вони самі нехай зголосять ся на адресу: Mitro Mintenko, Lumsden's Mills, Que., Can. 87—89

ПОТРІБНО РОБІТНИКІВ на фарми, до огородників і ин. робіт. Платня від $20 до $25 місячно, мешканє і харч. Голоситись враз з річами до: S. Begneski, 115 Bond St., Sandy Hill, Paterson, N. J. 82ч91

Де перебуває тепер **М. ГАВРИСИШИН**, з Вінніпеґ, Ман., Канада. В дуже важній для него справі зволить ласкаво в як найкоротшім часі зголоситись або донести своє місце побуту до Адміністрації „Свободи". Просить ся також тих, хто би про него знав, зволив ласкаво донести на адресу: „Svoboda", 83 Grand St., Jersey City, N. J.

ВОЛОДИМИР КРАЙКІВСЬКИЙ зволить зголосити ся по свої листи зі старого краю до Адміністрації „Свободи". 89—90

Пошукую свого товариша і приятеля **ІФТЕМІЯ МАФТЕЙЧУКА**, бувшого листоноша краєвого в Раранчу, пов. Чернівці, Буковина. Хто би про него знав, або він сам, нехай ласкаво зголосить ся на адресу: J. H., c/o „Svoboda", 83 Grand St., Jersey City, N. J. 89

Пошукую свого товариша і сусіду старокраєвого **ІВАНА НЕРНАЦА** з Раранча, пов. Чернівці, Буковина. Перед двома роками він приїхав до Канади з Іфтемієм Мафтейчуком і оба перебували в Монтреаль, а тепер не знаю де. Хто би про них знав, нехай ласкаво зголосить ся на адресу: J. H., c/o „Svoboda", 83 Grand St., Jersey City, N. J. 89

Пошукую свого швагра **ОЛЕНСУ ПОКОТИЛА**, з села Вовчинця, повіт Станиславів, Галичина. Хто би о нім знав, або він сам, нехай зголосить ся на адресу: Andrew Zrayko, 1438 7th St., So. Bethlehem, Pa. 89—90

Пошукую свого вуйка **ГАВРИЛА ДЕРПАКА**, з села Шишківці, повіт Кіцмань. Вони вже довгий час в Канаді перебували на фармах. Хто би о них знав, або вони самі, то прошу зголоситись на понизшу адресу: John Dutka, 207 York St., Toronto, Ont., Canada. 89—90

Пошукую вдову **MARIE GROSS**, recte Stachurska. Рік тому мешкала в Waterbury, Conn., 28 N. Elm St., відтак перенеслась до Ню Йорку. Прошу зголосити ся в справі красній на адресу: Michael Markiw, 252 E. Houston St., New York, N. Y. 89—90

ПОТРІБНО МУЩИН у всіх стейтах Америки, котрі мають многі знакомости між Українцями. Стала тижнева платня. Голоситись особисто або листовно до: G. Czyzewski, 30 Church St., Room 512, 5th fl., New York, N. Y. межи 10-ою а 1-ою год. кождого дня. 89—94

НА ПРОДАЖ УКРАЇНСЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ САЛЬОН серед наших людий, Поляків і других Славян. Продаєсь з причини слабости властителя. Приймесь спільника з відповідним капіталом. Голоситись до: Circle Cafe, 274 — 15th Ave., Newark, N. J. 89

З причини виїзду до старого краю **ПРОДАЮ СТОР**. Бажаючі купити нехай зголосять ся до: M. Todoroff, 94 Tecumseth, Toronto, Canada. 89—90

ПОШУКУЄМО АГЕНТІВ ДО ПРОДАЖИ КНИЖОК.

По услівя і катальоґ пишіть на адресу:
UKRAINIAN BOOK STORE,
701 W. Lackawanna Ave., Scranton, Pa. 89—91

ВЛАСНИЙ ДІМ з крама обширними площами в фабричнім місті і недалеко Ню Йорку можете набути за вельми приступну ціну. Вимагаєсь малий задаток а решта на сплату по 8 до 10 долярів місячно. Голоситись до: 89ч97

G. CZYZEWSKI,
30 Church St., ROOM 512, New York, N. Y.

Не зволікайте. Заки оглянете деинде, зголосіть ся вперед до нас, а переконаєтесь о нашій чесній і вповні відвічальній компанії, про що посьвідчить тисячі людий, котрі закупили у нас землю і доми.

ПОШУКУЄМО СПІЛЬНИКІВ І РОБІТНИКІВ

з малим капіталом до нашої фабрики нового патенту. Наколи хочете мати сталу роботу і бути фаховим робітником, то прибудьте до нашого офісу. У нас навчите ся робити при машинах і автомобілях. Пишіть в своїй мові до: The Lohse Automobile Improvement Co., P. Funtash, 2985 E. 61st St., Cleveland, O. 88-92

ВАЖНЕ ДЛЯ СПІВОЛЮБИВОЇ ПУБЛИКИ!

Г. Е. СМОЛЕНСЬКИЙ

має на складі ВСІ УКРАЇНСЬКІ ТЕАТРАЛЬНІ ТВОРИ в поодиноких примірниках, а також посідає МУЗИЧНІ ПАРТИТУРИ до усиних представлень. Крім сего має всі українські МУЗИКАЛЬНІ КОМПОЗИЦІЇ для ріжних хорів і СОЛЬОВІ КУСНИКИ на ріжні голоси—на продаж і на випозичене. Катальоґи висилаю за одержанєм 5-центової марки. 83с—92

H. E. SMOLEN,
19 W. 112 St., Tel. 6860 Harlem NEW YORK, N. Y.

РОДИМЦІ З ДЖЕРЗИ СИТІ І ОКОЛИЦЇ!

ЕКЗАМІНОВАНА АКУШЕРКА уділить Вам радо свою поміч у всякім случаю — в день або в ночи.

Дорогі сестри — незабувайте на се, що старанний догляд ухоронить Вас перед всякою небезпекою Вашого здоровля. 74с89

MRS. ADUSZUNSKA,
564 Grand St., Tel. 4014 Bergen Jersey City, N. J.

ХТО ХОЧЕ МАТИ свій або своїх родичів портрет на полотні, великий 20x16 цалів, котрий можна мити водою, нехай зголосить ся або напише по інформації і ціну; маємо також портрети Тараса Шевченка на полотні, великі 24x20 ц., ціна один доляр. Книжки до читаня, молитвенники, Кобзарі, „Українські Музи", книжки о теперішній війні, календарі і всякі инші. Катальоґ даром. Пишіть на адресу: 76--

RUSKA KNYHARNIA,
im. T. Szewczenka
168 E. 4th St., New York, N. Y

ЩОСЬ ДУЖЕ ВАЖНОГО І ЦІКАВОГО.

Що доперва лише з друку вийшла перша в українській мові книжка „Черної Маґії". Хто інтересуєсь маґією, і хто хоче пізнати її тайни, нехай пише до мене залучаючи кілька стемплів почтових на пересилку цінника. Адресуйте: W. H. Miller, 298 Foutain Street, Winnipeg, Man., Canada. 88-95

МОЖНА ЗАРОБЛЯТИ 150=200 ДОЛЯРІВ МІСЯЧНО

STROBRIDGE AUTO SCHOOL

Кождий молодий чи старший може в 4 тижнях вивчити ся на шофера і автобомільового механіка.

В нашій школі уділяєть ся науку шоферства в день або вечерами в рідній мові.

Послугуємо ся в науці найлучшою і найновійшою методою а вивчимо їздити на ріжних найновійших автомобілях. 86ч98

Властитель Mr. Strobridge, котрий є рівночасно учителем в нашій школі, був через 4 роки головним еґзамінатором при шоферських еґзамінах, отже вчить тих, що хочуть стати шоферами так, щоби напевно могли здати еґзамін. Стараємо ся для кождого о шоферський ляйснес (license) і о добру посаду.

Винагороду за науку побираємо малу.

Записувати ся мож у нас кождого дня від години 3-ої попол. до 9-ої вечером а в неділю від 3-ої до 6-ої попол.

Strobridge Auto School
1989 Broadway, New York, N. Y.
близько 68. улиці.

Новість!
КОЖДОМУ КОНЕЧНО ПОТРІБНО
КИШЕНКОВУ ЗАПАЛЬНИЧКУ З ОЛІВЦЕМ, 89ч97
В НІКЛЕВІЙ ОПРАВІ З ПРИТРИМУВАЧЕМ; НІКОЛИ НЕ ВИПАДЕ З КИШЕНІ. ВИСИЛАЄМО ЗА НАДІСЛАНЄМ 30 ЦНТ. В МАРКАХ:
Агентам даєсь значний опуст.
MANUFACTURING CO.,
432 E. 9th St., Dep. 3, New York, N. Y.

ПОЗІР! ВАЖНЕ! ЧИТАЙТЕ!

Вже вийшла на 160 сторін ілюстрована (з дуже гарними образками) книжка

„З ТЕРЕНІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ".

В тій книжці є описані всі галицькі і буковинські повіти, міста, місточка і села до котрих загадують Москалі. Єсли не маєте з дому жадного листа, то з тої книжки довідаєтесь, що ся діє в Вашій родинній місцевости. Спис всіх убитих, ранених і полонених Русинів-Українців і Поляків з поданєм, кто де служив при війську і хто звідки походить родом і з котрого повіту.

Ся книжка є дуже важна і інтересна, повинна находитись у кождого і в кождій хаті.

Ціна 50 цнт. Позаміснеі можуть присилати мані-ордер або стемпсами (канадійських не приймаєсь). Агентам значний опуст. 88ч100.

SKLAD KNYZOK, B. Kulikowski,
432 E. 9th St., Dep. 3, New York, N. Y.

ЦІННИК КНИЖОК, які можна дістати в друкарні „Свободи":

Лис Микита. З німецького переробив Іван Франко. — Ціна .... 40 цнт.
Мужицька доля. Збірка оповідань. — Ціна .... 10 цнт.
Марія. — Зміст: Марія (уривок з поеми Т. Ш.). На чужині (вірш). Скором (оповіданє). Рік 1903-ий в старім краю. Людоїдство в Конґо. Клопоти кума Софрона (вірш). — Ціна 10 цнт.
Многострадальний народ. (Огляд історії українського народу). — Ціна 20 цнт.
Найкрасші пісні, як: вояцькі, коломийки, любовні, жартобливі і думки. — Ціна .... 20 цнт.
Невольник, драма в 5. діях.—Ціна 15 ц.
Наворнений грішник. — Ціна .. 20 цнт.
Народний рух австро-угорських Русинів. — Ціна .... 20 цнт.
Напад на Січ. — Ціна .... 5 цнт.
Не-сне душі живої!... Присьвята українському народови в Злучених Державах і в Канаді в важких хвилях його житя, на заранє великих надій для покріпленя духа. — Ціна .... 15 цнт.
Ой не ходи Грицю, та на вечерниці. Народна драма зі співами в V. діях М. Старицького. (В переробці Александрова. — Ціна .... 30 цнт.
Оповідане про Алі Бабу і сорок розбійників. Арабська казка. — Ціна 20 цт.
О підземних скарбах. — Природна розвідка про всякі мінерали, находячі ся в землі і як витворюєть ся з них річи необхідні в житю людий. Ціна 25 ц.
Оповідана про завдрих Боґів. — Ціна .... 10 цт.
Огонь на услугах чоловіка (З ілюстрації). Становище пяниці. — Янко Музика. — Свинячий сни. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 15 цнт.
І. Олекса Довбуш і карпатські опришки. — ІІ. Цісар і ігумен. Баляда. З німецького переклав Іван Франко. — Ціна .... 10 цнт.
Повна збірка веселих віршів Степана Руданського. — Ціна .... 55 цнт.
Порадник для женщин, що хочуть бути здоровими. — Ціна .... 15 цнт.
Порадник для залюблених або як писати любовні листи. — Ціна .. 35 цнт.
Провідник, практичний підручник до науки англійської мови без помочи учителя в доданєм словара. — Ціна $1.50
Портрет Т. Шевченка, поменьшене портрету славного артиста-маляра Ф. Красіцького. Величина 13x16 цалів на тривалім папери. — Ціна .. 20 цнт.
Під прапором свободи. Вибір патріотичних деклямацій. — Ціна ... 30 цнт.
Пісні про Канаду і Австрію. Пригоди з житя еміґрантів, писані віршом. — Ціна .... 40 цнт.
рат і ростин. — Ціна .... 10 цнт.
Принц і нуждар. Дуже занимаюче оповідане славного американського писателя Марка Твейна в перекладі В. Держируки. — Ціна .... 50 цнт.
Притча про садівника та инші оповідання, гуморески і сатири. — Ціна .. 40 цнт.
Промови, деклямації і желаня на хрестинах, заручинах і весілю для кумів, старостів і дружбів. — Ціна .. 10 цнт.
Покуса. — Зміст: Покуса (оповіданє). З парктичної школи (оповіданє). Я тут голова (оповіданє). Пісня про Канаду. 11.000 метрів над землею. Руському серцю (вірш). Вік людий, заі-
Про конець сьвіта. — Ціна .... 15 цнт.
Про нутро землі (з 22 образками). — Розказ про будову землі і її передпотопові здобутки. — Ціна .. 25 цнт.
Про Христофа Колюмба та відкрите Америки (2 ілюстрації). — Закон не спинить пиядства, тільки виховане. — Ріп Ван Вінкель (Вашінґтон Ірвінґ). — Дні нашої слави і недолі. Ціна 15 ц.
Руський штукар. 212 гарних штук до забави. — Зміст: Часть І. Забави фізичні і хемічні. Часть ІІ. Штуки в картами. Часть ІІІ. Штуки рахункові. Часть IV. Штуки жартобливі. — Ціна .... 50 цнт.
Рицар і смерть. — Ціна .... 5 цнт.
Розмова Поляка з Русином. — Дуже веселий вірш, в котрім Русин висьміває польську пиху. — Ціна .. 10 цнт.
Релігійні віровання старинних народів. — Зміст: Релігія Єгиптян. Релігія Халдейців. Первісна релігія Індусів. Ісповідники релігії Брама. Релігія Будди. Релігія Персів. Релігія Жидів. Релігія Греків. Релігія Римлян. — Ціна 20 цт.
Русько-англійський тлумач, з котрого можна дуже скоро навчитись англійської мови. Сторін 256, тверда оправа. — Ціна .... 60 цнт.
Різдвяна ніч (з 10 образками). — Ціна .... 10 цнт.
Степові люди. — Оповідане з житя з донських степах. — Ціна ..... 15 цнт.
Страшна пімста. — Оповідане М. Гоголя з козацьких часів (з многими образками). — Ціна .... 20 цнт.
Сьпівомовки .... 40 цнт.
Свекруха. — Комедія в 3 діях. — Ціна .... 25 цнт.
Страйк. — Сценічний образ в трох діях з житя хліборобів в Галичині. (Штука для аматорських театрів). — Ціна .... 20 цнт.
Стріляй на смерть! — Робітнича драма в 1-ій дії. (Для аматорських театрів). — Ціна .... 15 цнт.
Сьвято весни. — Ворог між нами. — Христос Воскрес. — До часу збанок воду носить (2 ілюстр.) — Тополя (1 ілюстрація). — Мати. — На Великдень. — Старинний звичай. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна 20 цнт.
Товариська ворожка, для веселої розривки в кружку знакомих. — Зміст: Вороженє будучности для женщин. Вороженє будучности для мущин. — Ціна .... 15 цнт.
Тарас Шевченко (17 ілюстрацій). — Ціна .... 20 цнт.
Український співаник. — Ціна 40 цнт.
Хлопська доля. — Ціна .... 5 цнт.
Хто з чого жиє? (Розвідка на полі економічнім). — „Земля рече". — Ціна .... 15 цнт.
Чародійні пригоди убогого Омара і султанової дочки Зуліми. — Ціна 20 ц.
Через кордон. (Цікаві розказ еміґранта). Еміґрант (вірш). — Ціна 15 цнт.
Що стало ся з Рудольфом або траґедія на замку Маєрлінґ. — Ціна 60 цнт.
Що то є книжка? — Початки козаччини (з 5 образками). — Козачий лїстик. — Кіндрат Бубненко-Швидкий. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна 20 цнт.
Як мужик ходив до царя правди шукати (оповіданє). З ґір (вірш). За землю (оповіданє). Сьвіт без Аллаха (арабська байка). Як вони пінсуть ся на цареля (казка). — Ціна .... 15 цнт.
Які то є люди на земли? (з 22 образками і 2 мапами). Дуже цікава розвідка про всі раси людий і їх житє. — Ціна .... 50 цнт.
Як писати листи або найновійший і найпрактичнійший Русько-анґ. листівник — Ціна .... 75 цнт.
Як заложити читальню і вести бібліотеку. — Чому рік має 365 днів. — Що таке гріх. — Алькоголь, повільна отруя. — Шинкар. — Чотири дні. (Всеволод Гаршин). — Заповіт Ярослава Мудрого. — Дні нашої слави і недолі. — Ціна .... 15 цнт.
Як стати горожанином Злуч. Держав та инші практичні відомости.—Ціна 25 ц.
І. Як мене вибирали дружбою. — ІІ. Цісар соловій. — Ціна .... 10 цнт.
Як пан собі біди шукав, оповідане Івана Франка. — Ціна .... 15 ц.

ДРУКИ.

Перевисні картки. — 1) Т. Шевченко (з портрета Красіцького), 2) Шевченко в молодім віці, 3) Шевченко в неволи (з власноручного портрета), 4) Родинна хата Т. Шевченка, 5) Могила Т. Шевченка в Каневі над Дніпром. — Картки виконані в трох кольорах і прикрашені взорами в народних мотивах. — 5 карток .... 15 цнт.
Листові папері до родини, свояків, знакомих і др. На кождім листі находить ся відповідний віршик прикрашений гарною трикольоровою вінєтою в народних мотивах і три сторінки ліньовані до писаня. — Ціна за 15 листів першої серії враз в конвертами для мущин 45 центів. — Ціна за 11 листів другої серії враз в конвертами для женщин 38 центів. — Поодинокий листок коштує 4 центи.
Книжочки платничі для вписуваня місячних вплат членів до Братств і Товариств, 50 штук 3.50
Метрики крещеня, шлюбу і смерти, штука .... 3 цнт.
Поминник за померших .... 10 цнт.
Листові папери. Листи з вінєтою Т. Шевченка, М. Лисенка, Ів. Франка, Богдана Хмельницького, М. Драгоманова — за штуку .... 2 цнт.
Книжки для опікунів хорих 1.00
Сьвідоцтва лікарські для хорих членів Братств і Товариств .... 3 цнт.

МОЛИТВЕННИКИ І КНИЖКИ БОГОСЛУЖЕБНІ ТА РЕЛІҐІЙНІ.

Новий Завіт 2.00
Псалтир 1.00
Бог Надежда Моя, звичайна оправа 1.00
Бог Надежда Моя, кістяна оправа 2.00
Бог Радость Моя, кістяна оправа 1.40
Віночок, для молодіжи, звич. оправа 28
Дорога до неба, скірана оправа .. 90
Дорога до неба, малий, звичайна оправа 32
Друг Душі, кістяна оправа 1.80
Друг Душі, малий, звич. оправа.. 50
Горі імієм серця, кіст. оправа ... 1.10
Горі імієм серця, скірана оправа.. 1.10
Горі імієм серця, звичайна оправа 34
Хліб Душі, кістяна оправа 1.80
Хліб Душі, звичайна оправа 90
Молитвослов для католицьких лиць 1.20
Помилуй нас Боже, для молодіжи, скірана оправа 80
Помилуй нас Боже, звич. оправа.. 50
Коляди 20
Збірник найкрасших пісень церковних 10
Ангельський хор, часть ІІ. 20
Ангельський хор, часть ІІ. 5

Адреса:
„SVOBODA"
83 Grand Str., Jersey City, N. J.

КАТАЛЬОҐ НАЙКРАСШИХ ШТУК МАГІЧНИХ

з всякими приборами, як: цьвяги, тарілки, шклянки, флашки, штилети, карти, кулї, поучаючий замінювати воду у вино, молоко, чорнило, штуки зникання річий і богато других, яких кождий легко виконає а притім розвеселить товариство і навіть може заробляти сим гроші. Тих, що хотять виступати в театрах, учимо в нашій школі по приступній ціні. Катальоґи висилаємо даром.

Адресуйте: 89с-
UNIV. SALE HOUSE,
126 E. 7th St., New York, N. Y.

ПОЗІР! Одинока школа механіків, шоферів в польській мові. На літо отвираєсь сезон автомобільовий. На що Вам оставати без праці, коли можете заробити $15 до $30 як шофер. Наша школа дає комплетний курс, який триває 4 тижні. Наука в день або в ночи. Ґарантуємо лайсенси. Кошт $15.

International School of Automobile Engineers, 88-111
147 E. 40th St., New York

ВОЛОСЄ

відросте Вам назад через застосоване наукової методи.

ДЛЯ МУЩИН І ЖЕНЩИН БЕЗПЛАТНО.

Чи Вам випадає волосє? Чи Ви посивіли зі старости? Чи вони знечищені і лисі? Чи маєте порхлї і чи свербить Вас скіра? Чи Ви в лисі, чи доперва починаєте лисіти?

Коли Ви терпите котру з вимінених недуг, то не зволікайте, але старайтесь завобічи сему. І замовіть собі ілюстровану книжку в руській мові під заг.:

До лїченя.

„ПРАВДА О ВОЛОСЮ",

яку написав один з европейських спеціалістів. Ся книга обнимає слідуючі роздїли:

Чудеса з волосєм. Будова волося і тімени. Причина випаданя волося і лисеня. Як забезпечити здоровий і гарний поріст волося. Спосіб, яким можна відзискати волосє в 6-ох тижнях. Сиве волосє. Борода. Письма з признаннями вдоволених пацієнтів.

Третий тиждень.

БЕЗПЛАТНА КУРАЦІЯ.

Упевняємо Вас, що наш власний лїк званий: Кальвакура запобігає випаданю волося, нищить порхлї і усуває свербленє скіри, зміцняє і спричинює новий поріст волося. За 10 центів сріблом або почтовими марками, вишлемо Вам доляровий лїк КАЛЬВАКУРА № 1 враз зависше згаданою книжкою: ПРАВДА О ВОЛОСЮ. Витніть се оголошене і зашліть до нас враз з своєю докладною адресою, залучаючи 10 центів до: UNION LABORATORY, Box 501, Union, N. Y. 77вс-

Шестий тиждень.

UNION LABORATORY,
Box 501, UNION, N. Y.

Залучаю 10 цнт. на пересилки і прошу вислати мені сейчас Вашу долярову КАЛЬВАКУРУ № 1. і Вашу книжку: „Правда о волосю".
(Долучіть се до Вашого замовленя).

Вступайте громадно в члени У. Н. Союза! Скликуйте віча в справі воєнної заверухи! Збирайте жертви на Фонд визволеня України!

РУСЬКИЙ ЛІЧНИЧИЙ ІНСТИТУТ.
(Старокраєвого христіянського лікаря.)

Се лічниче заведене має вже вироблену славу. Спеціяльно лічать тут застарілі жолудкові недуги, як також перестудженє, запаленє легких і другі внутрішні недуги, епілепсію, секретні недуги мущин і женщин. Цілковито вилічую ревматизму, пухлини і ран, лишай і скірні викиди. Ліки виробляють ся під доглядом лікаря з вибраних зіл привезених зі старого краю. Лікар говорить по-руськи. 25

Інститут отворений що-дня від рана до 7-ої вечером і виключаючи неділі.

Dr. BUKKI'S MEDICAL INSTITUTE
407 East 58th Str., New York, N. Y.
Betw. 1st Ave & Ave A.

Пошукуєть ся Винаходів!

ДЛЯ ВИНАХІДНИКІВ

і для тих, котрі хотять займати ся справами всяких винаходів, є вельми придатною моя книжка п. заг.:

„ЩО ВИНАЙТИ!"

з тисячами нових винаходів, з поясненями про патентоване винаходів і понад

СТО СТОРІН ДРУКУ.

Даром висилаю кождому, хто її жадає. Поясненя і поради безплатні. Провірюванє, чи даний винахід надаєсь до опатентованя, полагоджую скоро

ЗОВСІМ БЕЗПЛАТНО,

бо мій офіс є в місті Вашінґтон, осідку Уряду патентів Злуч. Держав.

Пиши ще нині по руські на слідуючу адресу:

A. M. WILSON

реґістрований адвокат для патентів 53с—
311 VICTOR BLDG.,
WASHINGTON, D. C.

ПОДАЮ ДО ВІДОМА УКРАЇНСЬКОГО ЗАГАЛУ, ЩО

1) Я є українським христіянським лікарем, котрий говорить по українськи;
2) Я лічу медично і хірурґічно недуги як: слабости ушей, носа, горла, очий, легких, серця, жолудка, нирок, викидя шкірні, нервові слабости, гемороиди і секретні недуги мущин і полові женщин.
3) Я не є лікарем з медичної клініки або інституту, ані я не зву себе професором, які звичайно роблять бизнес через тлумачів (такий титул може хто небудь уживати в Америці і він не має ніякої вартости), але з огляду на мою численну практику в многих шпиталях, я є в силі дати Вам можливо найліпшу опіку і пораду.
4) Уділюю охотно відповіди на всякі запити кождому, хто до мене зголосить ся або напише: 67 79

Dr. JOHN SMITH, Jr., 304 E. 14th St., New York, N. Y.

Офісові години: від 9-ої до 1-ої в пол і від 6-ої до 8-ої вечер. В неділі: від 9-ої до 2-ої в пол.

ST. NICHOLAS

ПАНОВЕ СЕКРЕТАРІ І УРЯДНИКИ БРАТСТВ!

ВАМ БЕЗПЕРЕЧНО ВІДОМО, ЩО НАША ФІРМА ВИРОБЛЯЄ ВСЯКІ РІЧИ БЕЗ ЯКИХ ВАШІ БРАТСТВА ЧИ ТОВАРИСТВА НЕ МОЖУТЬ ОБІЙТИСЬ.

І тому коли Ваше Братство чи Товариство потребує народного або американського прапора, церковних хоругов, лент, відзнак, шапок або що иншого, то зверніть ся до нас з замовленєм.

МИ Є САМІ ФАБРИКАНТАМИ І ТОМУ У НАС ДІСТАНЕТЕ ДОБРУ РОБОТУ, А МАТЕРІЯЛ ЛІПШИЙ І В ДЕШЕВШІЙ ЦІНІ ЯК ДЕИНДЕ.

Тепер починаєсь літо і Вам потрібно буде до публичних виступів чи то до походу, паради, чи на пікніки і проґульки, виступити з своїми прапорами, з відзнаками, лентами і в шапках.

Ми уділимо Вам всякі інформації і вишлемо Вам сейчас наш катальоґ з взірцями і подамо Вам докладну ціну. Не відкладайте але пишіть на адресу: 41с77

EAGLE REGALIA COMPANY, 115 Nassau St., New York, N. Y.

---

20 УЖИТОЧНИХ І НАЙЛІПШОГО ВИРОБУ ПРЕДМЕТІВ ДАРОМ
СЛАВНА ЗЕЛІЗНИЧА ГОДИНКА ЛИШЕНЬ $ 6.45

UNION

СПЕЦІЯЛЬНА ОФЕРТА НА СЕЙ ТИЖДЕНЬ. Щоби як найбільше розпродати і розповсюднити наші 14 К Голд філд колійові годиники, то кождому хто пришле нам свою адресу з 25 цнт. почтовими марками на депозит, ВИШЛЕМО СЕЙЧАС ГАРНУ ГОДИНКУ мужеську або женську, з найбільше славним т. зв. колійовим верном а в додатку до годинки дамо СИХ 20 УЖИТОЧНИХ НАЙЛІПШОГО ВИРОБУ ПРЕЗЕНТІВ ЗОВСІМ ДАРОМ. Елеґантний ланцюшок з бриьоком, шпильку до краватки, спинки до маншетів і ковнірців, перстень, льорнету театральну, фонтенове перо, ножик, зеркальце, гребінець, інструмент до віддавання чужих голосів, будильник, автоматичний револьвер на 6 вистрілів, голярські ножиці, бритву, пасок до бритви, наймурок, милярку, пензель і касетку на годинку. — Коли при одержаню пересьвідчитесь, що годинка і дарунки є такі як сказано, ЗАПЛАТІТЬ РЕШТУ $6.20 ЗА ГОДИНКУ і малі кошта пересилки презентів які дамо даром. Инакше не потребуєте платити ані цента і ми Вам звернемо Ваш депозит. Сморисайте з сеї нагоди і вишліть Ваше замовлене сейчас. (При замовленях з Канади треба вислати належитість згори). Адресуйте до нас так: 80

UNION SUPPLY COMPANY, Dep. 5, ST. LOUIS, MO.